

Aan: de burgemeesters van de acht gemeenten in de Achterhoek

Datum : 9 mei 2017
Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :
Onderwerp : Artikelen krant m.b.t. bluswater
Bijlage(n) : 1
Behandeld door : Drs. H.B.M. Tomassen

Geachte burgemeester,

Naar aanleiding van de berichten in de Gelderlander en de Tubantia van vrijdag 5 en zaterdag 6 mei jl. informeer ik u over de bluswatersituatie in de Achterhoek.

Samen met de gemeenten is de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) al een tijd bezig met het verbeteren van de beschikbaarheid van bluswater in de hele regio. In de bijlage treft u een beschrijving aan van de werkwijze rond bluswatervoorziening.

Brandkranen als effectief blusmiddel

De brandkraan is één van de bluswatervoorzieningen die de brandweer gebruikt. Met name in de buitengebieden van de VNOG leveren veel brandkranen echter onvoldoende water om effectief mee te kunnen werken. Daarom hebben gemeenten op advies van de brandweer afspraken gemaakt met Vitens (de eigenaar van de brandkranen) over de capaciteit die een brandkraan minimaal moet leveren. Gemeenten betalen uitsluitend de onderhoudskosten voor de kranen die deze capaciteit daadwerkelijk leveren. Het onderhoud van de kranen die deze capaciteit niet kunnen leveren, wordt niet betaald. Deze kranen kan Vitens dus weghalen.

Aanpak Achterhoek

De gemeenten in de Achterhoek hebben in 2014 de nieuwe contracten met Vitens gesloten.

De brandweer is naast brandkranen ook aangewezen op andere bluswatervoorzieningen, zoals op vijvers, beken of geboorde putten. In Achterhoek Oost kunnen door geologische omstandigheden minder geboorde putten worden aangelegd. In het project Risicogerichte Slagkracht is berekend dat op schaal van de VNOG 17 extra waterwagens nodig zijn. Daarbij is besloten om zeven extra waterwagens voor de Achterhoek aan te schaffen: vier in Achterhoek Oost, conform de eerdere berekeningen en drie in Achterhoek West. Voor de hele VNOG dient de aanschaf van waterwagens Europees te worden aanbesteed. Deze Europese aanbesteding is vertraagd. In juni 2017 wordt hierover een voorstel aan het algemeen

bestuur voorgelegd. Het is de intentie dat eind 2017 de eerste waterwagens voor het oostelijke deel van de Achterhoek operationeel zijn.

In afwachting van de Europese aanbesteding zijn voor de Achterhoek twee tijdelijke waterwagens geregeld. Bovendien heeft elke post in Achterhoek Oost twee tankautospuiten, waarbij twee posten beschikken over een tankautospuit met extra grote watervoorraad. Ondertussen is Vitens gestart met het afsluiten en weghalen van de brandkranen die onvoldoende capaciteit leveren. De posten in Achterhoek Oost zijn in het traject op de hoogte gehouden van de vorderingen.

Werkwijze brandweer

In geval van een grote brand, waarbij wordt ingezet op zoveel mogelijk schadebeperking en geen overslag naar nabij gelegen panden, biedt de waterwagen uitkomst. De eerste brandweerwagen brengt beperkt water mee en ook een goed leverende brandkraan levert onvoldoende water om een grote brand te blussen. De waterwagen overbrugt de tijd tussen de eerste brandweerwagen en de opbouw van het groot watertransport.

Het komende jaar werkt de brandweer in Achterhoek Oost met de tijdelijke waterwagens en het alarmeren van meer brandweervoertuigen. Op die manier spant de brandweer zich in om zo snel mogelijk voldoende water op het vuur te brengen. Deze tijdelijke maatregelen zijn een acceptabele verbetering ten opzichte van de oude manier van werken. Met de komst van de nieuwe waterwagens wordt de situatie optimaler.

Aanvullende maatregelen

De eerder gemaakte afspraak is dat alleen kranen die onvoldoende water leveren worden afgestoten. Voor de volledigheid zal ik dit laten controleren. In het krantenartikel wordt gerefereerd aan de plaats Rekken. Naast Rekken worden ook de andere gebieden onderzocht waar kranen zijn afgesloten. Mocht blijken dat er onverhoopt brandkranen zijn afgesloten die wel bruikbaar zijn, dan kom ik met een advies.

Bij een inzet in mei jl. in Aalten wisten medewerkers van de brandweer niet dat aanwezige brandkranen al waren afgesloten. Hoewel na 2014 fysieke kaarten met de resterende kranen zijn uitgereikt op alle posten, is in het digitale systeem op de voertuigen en op de meldkamer niet constant een actueel beeld voor handen. Vitens is voortvarend bezig geweest met het weghalen van brandkranen en de communicatie hierover bereikt de VNOG niet altijd direct. Hiervoor is inmiddels een oplossing gevonden: er is inmiddels een directe lijn van het beheerssysteem van Vitens naar de operationele informatievoorziening van de VNOG, zodat er een actueel beeld is van de afgesloten en nog aanwezige brandkranen. Begin juni moet deze informatie operationeel beschikbaar zijn op de brandweerwagens.

De communicatie met de pers over dit onderwerp is niet goed verlopen. Ik heb duidelijke interne afspraken gemaakt over de woordvoeringlijn. Deze afspraken

worden intern expliciet onder de aandacht gebracht. Ook draag ik zorg voor een extra training voor medewerkers.

Ik betreur dat dit dossier op deze manier in de media is gekomen. Dit doet geen recht aan de inspanningen die de VNOG samen met u levert om te komen tot verbeteringen. Ik vertrouw erop dat de VNOG de goede samenwerking met de gemeenten kan voortzetten.

Met vriendelijke groet,

Ir. A. Schoenmaker
Directeur VNOG

Bijlage 1. Bluswatervoorziening: werkwijze

Er zijn verschillende vormen van bluswatervoorziening, elk met hun eigen functie en rol in het totale brandweeroptreden. Dit kan als volgt geschetst worden:

- Bij een brand, of dat nu in de stad of het buitengebied is, zullen bewoners zich in de beginfase eerst zelf in veiligheid moeten brengen. In enkele minuten kan een *kamer volledig in brand staan. Het is daarom belangrijk dat bewoners thuis bijvoorbeeld rookmelders ophangen en bij brand gealarmeerd worden en zo tijdig het pand kunnen verlaten.*
- In het buitengebied heeft de brandweer meer tijd nodig om bij een calamiteit ter plaatse te komen. De rijafstand is nu eenmaal langer. Daar is deze zelfredzaamheid dus ook van belang.
- Als de brandweer ter plaatse is en nog een redding kan uitvoeren, heeft zij in haar standaard brandweervoertuig (de tankautospuiter) een voorraad water beschikbaar voor de eerste slag.
- Voor de verdere bestrijding van de brand, met name als het een grotere brand betreft, is meer water nodig voor mogelijk behoud van de rest van het pand en behoud van de omliggende gebouwen.
- Als een brand in een zogenaamd brandcompartiment woedt, kan dit cf. de bouwregelgeving als verloren worden beschouwd. De brandweer zet in op overslag/doorslag naar andere compartimenten. Een woonhuis is 1 brandcompartiment, in veel gevallen zijn schuren in het agrarische gebied dit ook.
- Als leverancier van water zijn er diverse opties: een brandkraan op het waterleidingnet van Vitens, een geboorde put, een beek, een waterwagen of een blusvijver. Deze opties verschillen in hun mogelijkheden en rollen.
- In grote delen van de Achterhoek zijn er beken, geboorde putten, of brandkranen die voldoende water leveren. In een paar gebieden zijn er geen beken, is het door geologische omstandigheden niet mogelijk om (geboorde) putten te slaan (dit speelt met name in de oostelijke helft van de Achterhoek) of leveren brandkranen niet voldoende water. Daar is dus een alternatief nodig.
- De twee voormalige brandweerclusters Achterhoek Oost en Achterhoek West zijn in het verleden verschillend omgegaan met het bluswaterdossier. Daar waren goede redenen voor. Door geologische omstandigheden is het in de oostelijke helft van Achterhoek Oost namelijk niet mogelijk om putten te slaan. Bovendien is het open water op diverse plekken in Achterhoek Oost beperkt.
- Verder is de afstand tot de diverse waterleveranciers van belang: als er bijvoorbeeld een geboorde put is, maar die ligt verder weg, moet er tijd overbrugd worden om die put te ontsluiten.
- De waterwagen heeft een dubbele rol: daar waar geen brandkranen, putten e.d. zijn, levert deze wagen water om een kleiner incident te bestrijden. Bij een groter *incident en/of een grote afstand tot de beek/put/brandkraan, is de waterwagen de waterleverancier om de tijd te overbruggen die nodig is om die permanentere bron te ontsluiten.*
- Voor die ontsluiting beschikt de brandweer over units om water over een grotere afstand te vervoeren, het zogenaamde 'grootwatertransport'. Om elke waterleverancier kan, op basis van de reikwijdte van het grootwatertransport, een cirkel worden getrokken, om de afdekking van het gebied te kunnen bepalen.
- Dat heeft de brandweer gedaan, en daaruit blijkt dat er 'witte vlekken' overblijven. Door daar blusvijvers te realiseren, is een verdere verbetering mogelijk.
- Omdat er in de Achterhoek meerdere waterwagens beschikbaar zijn, kunnen zij elkaar ook afwisselen (pendelen), zodat de overbruggingstijd kan worden verlengd.
- Een waterwagen moet tijdens een inzet uiteraard wel in de nabijheid gevuld kunnen worden. Ook daar kan een blusvijver een rol in spelen.